

[A. M. Hansen.]

til en ny Grundlov vil afskaffe saa megen gammel Uret, at Partiet vil medvirke til dets Gennemførelse. Naar vi først naar dertil, ja, saa kan vi jo sige, er det Resultat naaet, hvorpaa det kommer an.

Det kan jo heller ikke nægtes, at flere af det ærede Medlem Hr. Valdemar Thomsens Ændringsforslag saavel som Indholdet af hans Betænkning mere bærer Præg af agitatorisk Hensigt end just Ønsket om at tage en Haand med i Arbejdet for at naa til Samling. Heller ikke Venstre har med nogen stor Iver arbejdet hen til Enighed.

Jeg siger blot dette for at placere Ansvaret for, at der ikke er naaet et fælles Resultat, dèr, hvor det skal ligge. Der var hos de tre Flertalspartier, som var gaaet ind for Kommissionens Arbejde, selvfølgelig Ønske om at samle den størst mulige Styrke om et fælles Grundlovsforslag. Det er altsaa ikke lykkedes. Da intet af de i Udvalget repræsenterede Partier har yttet Ønske om at bevare den gældende Grundlov, kan man vel nok fastslaa, at der er Enighed om, at den Grundlov, vi har nu, ikke i sine Forfatningsbestemmelser opfylder de Krav, som Tiden og Forholdene maa stille til en Forfatning, der skal hvile paa Folkestyrets Idé.

Ganske vist udtaler Venstre baade i Kommissionsbetænkningen og i den her foreliggende Udvalgsbetænkning, at vi ikke trængte til en ny Forfatning, og at man burde lade Forfatningsspørgsmaalet vente til bedre Tider. Ja, det ærede Medlem Hr. Brorsens Tale i Gaar var jo en eneste stor Beklagelse af, at vi skulde tale om Grundloven. Men Venstre er dog, om end altsaa med Træghed og Surmuleri, skredet til Værket. Venstres Deltagelse i Grundlovsarbejdet har været præget af svingende og stærkt skiftende Standpunkter. Hvis der er nogen Linie i Partiets Forfatningspolitik, saa er den gaaet lovlig meget i Siksak. Venstres oprindelige Standpunkt var jo, som sagt, at vi ikke trængte til en ny Forfatning. Da Kommissionen saa blev nedsat trods Venstres Modstand, holdt Partiets Repræsentanter saavel i Kommissionen som i Underudvalget paa, at Landstinget skulde opretholdes med sit Særpræg, derigennem at det skulde vælges ved indirekte Valg og for længere Valgperioder end Folketinget. Det er just i disse Dage et Aar siden, at Venstre gennem sin Formand afgav den Erklæring i Kommissionen, at Bevarelsen af Tokammerssystemet i Rigets Grundlov vilde være det heldigste ogsaa i Fremtiden. Ja, Venstres

Formand henviser endog som en Art Dokumentation til, at selv i Stater med Etkammersystem har man fundet det formaalstjenligt at dele Kamret i to selvstændigt arbejdende Afdelinger — han nævner som Eksempel Norge og Island. Det er altsaa en Dokumentation, som ikke har virket overbevisende paa Venstre sely, idet Venstre i sit Forslag om Etkammer ikke har nogen Bestemmelse om Kamrets Deling.

Senere, mod Slutningen af Kommissionens Arbejde, udtalte Venstre, at skulde der skrives til Ændringer i Grundloven nu, kunde det gøres inden for det nuværende Tokammerssystems Rammer, og pegede i denne Forbindelse paa dets Villighed til at sætte Valgretsaldere til Landstinget ned til Folketingsvalgretsaldere, altsaa til 25 Aar, og at man var rede til at skabe Mulighed for, at opstaaende Uoverensstemmelser mellem de to Ting kunde løses ved at lade Tingene træde sammen til en forenet Rigsdag, ligesom man erklærede sig forhandlingsvillig vedrørende de landstingsvalgte Stilling og Maaden at vælge dem paa, men man fastholdt fremdeles Kravet om et Landsting, fremgaaet af indirekte Valg og med en længere Valgperiode end Folketingets.

Venstre fastholdt saaledes under hele Kommissionsarbejdet Kravet om Landstingets Opretholdelse for saa, da Betænkningen skulde afgives, at bebude et Forslag om Indførelse af et rent Etkammer. Dette Spring bort fra Venstres hidtil førte Politik vakte naturligvis paa sine Steder nogen Forventning, ogsaa inden for mit Parti. Vi har jo aldrig lagt Skjul paa, at vort principale Ønske var Etkammersystemet, og da her oven i Købet bebudedes et rent Etkammer, ja, saa maatte det selvsagt skabe nogen Forventning. Men de saaledes vakte Forventninger til Venstres Forslag forvandlede til dyb Skuffelse, da Forslaget forelaa udformet.

Man har da heller ikke i Venstres Presse set noget Udtryk for Begejstring for dette Forslag. Modtagelsen har været ret tempereret. Det eneste Blad, jeg har set udtrykke sig i begejstrede Vendinger om Forslaget, er „Skatteborgeren“. Bladet kalder Forslaget et „Vidnesbyrd om virkelig politisk Forstaaelse“ og begrundet dette med følgende Sætning, som jeg beder om Tilladelse til at citere, ligesom jeg beder om Tilladelse til nogle Citater i det følgende.

„Man kan efter sin Indstilling“ — skriver Bladet — „beklage eller berømme, at ogsaa Venstre har ladet Landstinget falde. Men det maa under alle Omstændigheder erkendes, at Venstres Grund-